

Het Centrum voor wetgevings-
vraagstukken maakt deel uit
van het Schoordijk Instituut,
waarin het onderzoeksinstituut
en de onderzoekschool van de
Faculteit der
Rechtsgeleerdheid van de
Universiteit van Tilburg zijn
ondergebracht.

Macht: elke organisatie heeft het en elke medewerker van die organisatie daarmee ook. Op de manier waarop overheden met hun macht omgaan, is ander recht van toepassing dan op private machtsuitoefening. Toch is er voor de klant vaak weinig verschil: hij is afhankelijk en heeft niet de mogelijkheid om eisen te stellen, laat staan af te zien van zorg, onderwijs of een huis. Daarom verdedigt Caroline Raat in dit boek de stelling dat de rechtsstaatgedachte – bij uitstek ontwikkeld om willekeurige overheidsmacht in te dammen – ook op private organisaties van toepassing zou moeten zijn.

Door de verhuurmedewerkers van twee woningcorporaties uitgebreid over hun werk aan het woord te laten en vooral door hen praktijkverhalen te laten vertellen, wordt duidelijk dat deze stelling niet alleen een theoretisch gegeven is, maar dat deze nauw aansluit bij de alledaagse werkelijkheid. Verantwoordelijkheid en rechtvaardigheid, hulpvaardigheid en menselijkheid hebben ook daar een voedingsbodem. Om de idee van de rechtsstaat buiten de grenzen van de overheid te plaatsen, is het nodig om de rechtsstaat niet alleen als een juridisch, maar ook als een sociologisch en ethisch concept te beschouwen – als een norm voor alle situaties waar macht aan de orde is.

Rechtsstatelijkheid als deugd voor organisaties is een antwoord op de vraag hoe willekeurige machtsuitoefening kan worden uitgebannen. Wat dit inhoudt, welke vormen van willekeur er bestaan en hoe deze kunnen worden tegengegaan, wordt in dit boek uitgelegd. Dit betekent geen kant-en-klaar handboek voor rechtsstatelijkheid. Het biedt wel een ander gezichtspunt op het ideaal van de rechtsstaat, op macht en recht. Het toont ook gedachterichtingen voor leiders en individuele medewerkers die streven naar een verantwoordelijke organisatie, ook als machtsbederf en willekeur de organisatie beheersen.